

روضه الخطباء

റാദതുൽ ഖുതബാഅ്, ഖുതുബ നോട്ട്

തുർക്കിയും സിറിയയും നമ്മെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നത്.

10/02/2023

بسم الله الرحمن الرحيم

- ലോക ജനതയെ ഏറെ നട്ടുകിയ സംഭവമാണ് 06/02/2023 ന് തുർക്കിയിലും, സിറിയ യിലും സമീപ പ്രദേശങ്ങളിലുമുണ്ടായ ഭൂചലനങ്ങൾ
- മരണം പതിനായിരത്തിലോട്ട് അടുക്കുന്നു. ലക്ഷക്കണക്കിന് മനുഷ്യർക്ക് പരിക്കു പറ്റി.
- വീടും, വാഹനവും, കച്ചവട സമാപനങ്ങളും, ദുനിയാവിലെ മറ്റു വിഭവങ്ങളെല്ലാം ഒരു സമൂഹത്തിന് ഏതാനും സെക്കന്റുകൾ കൊണ്ട് നഷ്ടമായിരിക്കുന്നു.
- അനേകം മക്കൾ അനാഥരായി, എത്രയോ ഭാര്യമാർ വിധവകളായി, ധാരാളം മാതാപിതാക്കൾക്ക് മക്കളെ നഷ്ടമായി.
- അവിശ്വാസവും ധിക്കാരവും പാപങ്ങളുമായി മതിമറന്ന് ജീവിക്കുന്നവർക്കുള്ള പാഠമായാണ് പല പ്ലോഴും പ്രകൃതി ദുരന്തങ്ങൾ സംഭവിക്കാറുള്ളത്.
- ബുദ്ധിയും വിവേകവുമുള്ള മനുഷ്യന് ഒന്നു കൂടി ഉയരാനും ഉണരാനും ഇത്തരം പരീക്ഷണങ്ങൾ ഇടയാക്കും.
- ചരിത്രത്തിൽ പല തരത്തിലുള്ള ദുരന്തങ്ങൾ സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- വെള്ളപ്പൊക്കം, മഹാവ്യാധികൾ, വെട്ടുകിളികൾ, പേനുകൾ, തവളകൾ, രക്തം, അട്ടഹാസം, ഭ്രൂകമ്പം, ഇടി, മിന്നൽ, തീക്കാറ്റ്, പർവത പ്രകമ്പനം, രാജ്യം തല കീഴായി മറിക്കൽ തുടങ്ങി നിരവധി ഗൗരവ പരീക്ഷണങ്ങൾ ഖുർആൻ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- ക്വർആൻ വിവരിച്ച ദുരന്തങ്ങളെല്ലാം ഓരോ സമൂഹത്തിനും ശിക്ഷയായി ഇറങ്ങിയതാണ്.
- തുർക്കിയിലും പരിസര പ്രദേശങ്ങളിലും സംഭവിച്ച ദുരന്തങ്ങൾ ശിക്ഷയാണ് എന്ന് ഉറപ്പിച്ചു പറയാൻ യാതൊരു തെളിവും നമ്മുടെ കൈവശമില്ല.
- ദുരന്തങ്ങൾ കൊണ്ട് പ്രായസപ്പെടുന്നവർക്ക് വേണ്ടി നാം ആത്മാർത്ഥമായി പ്രാർത്ഥിക്കണം. അല്ലാഹു മരണപ്പെട്ടവർക്ക് സ്വർഗവും രോഗികൾക്ക് ശിഫയും നൽകട്ടെ.
- എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടവർക്ക് സമാധാനവും ക്ഷമിക്കാനുള്ള കരുത്തും പ്രധാനം ചെയ്യട്ടെ.
- എല്ലാം നേടി എന്നു അഹങ്കരിക്കുമ്പോഴും ഇത്തരം സംഭവങ്ങൾ നമ്മുടെ ദുർബലത ബോധ്യപ്പെടുത്തുകയാണ്.
- കൂടുതൽ വിനയാന്യതരാവാനും ഇത്തരം ദുരന്തങ്ങളിൽ നിന്നും പാഠം ഉൾക്കൊള്ളാനും വിശ്വാസികൾക്ക് കഴിയണം.

❖ **ഭൂകമ്പങ്ങൾ നമ്മെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നത്.**

1. ഭൂകമ്പങ്ങൾ അല്ലാഹുവിന്റെ ഒരു ദൃഷ്ടാന്തമാണ്.

പ്രപഞ്ചത്തിലെ ഓരോ കാര്യവും അല്ലാഹു വിന്റെ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളും നമുക്കുള്ള പാഠവുമാണ്.

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِّلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾ وَفِي أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾ (الذاريات)
أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ
اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿الاعراف: ١٨٥﴾

- ഭൂമിയെ അല്ലാഹു വിരിപ്പാക്കി തന്നത് നിഅമത്താണ്.

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا ﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ (النبا)
أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى الْجِبَالِ
كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ (الغاشية)

എന്നാൽ അൽപ്പ സമയം അതൊന്ന് ഇളകി ആടിയപ്പോൾ ലോകത്തു സംഭവിച്ചതാണ് നാം തൂർക്കിയിലും സിറിയയിലും കണ്ടത്.

- ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം (റഹി) പറഞ്ഞു

ثُمَّ تَأَمَّلْ خَلْقَ الْأَرْضِ عَلَى مَا هِيَ عَلَيْهِ، حِينَ خُلِقَتْ وَاقْفَةً سَاكِنَةً لَتَكُونَ مِهَادًا وَمَسْتَقَرًّا
لِلْحَيَوَانَ وَالنَّبَاتِ وَالْأَمْتَعَةِ، وَيَتِمَكَّنَ الْحَيَوَانُ وَالنَّاسُ مِنَ السَّعْيِ عَلَيْهَا فِي مَآرِبِهِمْ، وَالْجُلُوسِ
لِرَاحَتِهِمْ، وَالنُّوْمِ لِهَدْوَتِهِمْ، وَالتَّمَكُّنِ مِنْ أَعْمَالِهِمْ، وَلَوْ كَانَتْ رَجْرَاجَةً مُتَكَفِّئَةً

- ഈ അനുഗ്രഹം അനുഭവിച്ച് ജീവിക്കുമ്പോൾ നാം നന്ദി കാണിക്കാറുണ്ടോ?
- എപ്പോഴും ഇളകിയാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു ഭൂമിയെക്കുറിച്ച് ഒന്നു ആലോചിച്ചു നോക്കൂ.
- മൂന്നോ നാലോ മണിക്കൂർ ഭൂമിക്ക് മുകളിലൂടെ (വീമാനത്തിൽ) സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ നമ്മുടെമാനസിക അവസ്ഥ എന്തായിരിക്കും.
- എന്നാൽ ഏറെ സുരക്ഷിതരായി ഭൂമിക്ക് മുകളിലൂടെ നാം നടക്കുന്നു. കളിക്കുന്നു. ഓടുന്നു. കെട്ടിടങ്ങൾ കെട്ടി ഉയർത്തുന്നു.

2. അധികരിച്ചുള്ള ഭൂകമ്പങ്ങൾ ലോകാവസാനത്തിന്റെ അടയാളമാണ്.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقْبَضَ الْعِلْمُ، وَتَكْثُرَ الزَّلَازِلُ، وَيَتَقَارَبَ
الزَّمَانُ، وَتُظْهِرَ الْفِتْنُ، وَيَكْثُرَ الْهَرْجُ وَهُوَ الْقَتْلُ الْقَتْلُ حَتَّى يَكْثُرَ فِيكُمْ الْمَالُ فَيَفِيضُ. [انظر:
٨٥ مسلم: ١٥٧ / فتح: ٥٢١/٢]

- ലോകത്ത് സംഭവിക്കുന്ന ഭൂകമ്പങ്ങൾ അന്ത്യനാളിനെ ഓർമ്മിപ്പിക്കണം.

إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًّا ﴿٤﴾ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًّا ﴿٦﴾ (الواقعة)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرَوُنَّهَا تُذْهِلُ كُلَّ مَرْضِعَةٍ
عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَارَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ
اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا
لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لَّيْرًا
أَعْمَالُهُمْ ﴿٦﴾

3. ഭൂകമ്പങ്ങൾ അടിമകളെ ചില കാര്യങ്ങൾ ഓർമ്മപ്പെടുത്തുന്നു

ഭൂകമ്പങ്ങൾ അടിമകളെ ഭയപ്പെടുത്താൻ വേണ്ടിയും അവർ അല്ലാഹുവിലേക്ക് മടങ്ങാനും തൗബ ചെയ്യാനും വേണ്ടിയാണ്.

وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا ﴿الإسراء: ٥٩﴾

ഇമാംഖതാബ (റഹി) പറഞ്ഞു:

قَالَ قَتَادَةُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُخَوِّفُ النَّاسَ بِمَا شَاءَ مِنْ آيَاتِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ.

അദ്ദേഹം തന്നെ പറഞ്ഞു:

عَنْ قَتَادَةَ، قَوْلُهُ: ﴿وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا﴾ (الإسراء ٥٩) وَإِنَّ اللَّهَ يُخَوِّفُ النَّاسَ بِمَا شَاءَ
مِنْ آيَةٍ لَعَلَّهُمْ يَعْتَبِرُونَ، أَوْ يَذْكُرُونَ، أَوْ يَرْجِعُونَ، ذُكِرَ لَنَا أَنَّ الْكُوفَةَ رَجَفَتْ عَلَى عَهْدِ ابْنِ
مَسْعُودٍ، فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ رَبَّكُمْ يَسْتَعْتِبُكُمْ فَاغْتَبُوهُ (تفسير الطبري)

❖ ഗുണപാഠങ്ങൾ

1. പ്രപഞ്ചം അജ്ഞാഹുവിന് കീഴ്പട്ടിരിക്കുന്നു

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَآيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ﴿ [غافر: ٨١].

2. അശ്രദ്ധരെ ഉണർത്താനും വിശ്വാസികളെ ഓർമ്മപ്പെടുത്താനും

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ
هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ (فصلت: ١٥)

3. പാപികൾക്ക് ശിക്ഷയും പരീക്ഷണവും

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ (إبراهيم: ٧)

أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقَلُّبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُوفٌ رَحِيمٌ [النحل: ٤٥-٤٧].

4. അനുഗ്രഹങ്ങൾ പരീക്ഷണമാവും

തെറ്റുകളിൽ മുഴുകിയാൽ പെട്ടെന്നാവും റബ്ബിന്റെ പിടുത്തം വരിക.

عَنْ أَبِي مُوسَى.. قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ لَيَمْلِي لِلظَّالِمِ حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يُفْلِتْهُ). قَالَ ثُمَّ قَرَأَ: ﴿كَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ﴾ [هود: ١٠٢].

عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ يُعْطِي الْعَبْدَ مِنَ الدُّنْيَا عَلَى مَعْصِيَةِ مَا يَحِبُّ؛ فَإِنَّمَا هُوَ اسْتِدْرَاجٌ. ثُمَّ تَلَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً﴾ [الأنعام: ٤٤]

❖ വിശ്വാസികളുടെ സമീപനം എങ്ങനെയാവണം ?

- ഇത്തരം പരീക്ഷണങ്ങൾ നമ്മിൽ ഇറങ്ങുന്നതിനെ തൊട്ട് ഭയപ്പെടണം
- അല്ലാഹു പ്രവാചകനെ കുറിച്ച് പറഞ്ഞത് അവിടന്ന് ജീവിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ശിക്ഷ ഇറങ്ങില്ല എന്ന്

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ﴾ [الأنفال: ٣٣]

എന്നിട്ട് പോലും പ്രവാചകൻ ഇത്തരം പരീക്ഷണങ്ങളെ ഭയപ്പെടുകയും പ്രാർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു

عائشة رضي الله عنها كما في البخاري: وَكَانَ إِذَا رَأَى غَيْمًا أَوْ رِيحًا عُرِفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ. فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَى النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الْغَيْمَ فَرِحُوا رَجَاءً أَنْ يَكُونَ فِيهِ الْمَطْرُ، وَأَرَاكَ إِذَا رَأَيْتَهُ عَرَفْتُ فِي وَجْهِكَ الْكَرَاهِيَةَ! قَالَتْ: فَقَالَ: يَا عَائِشَةُ، مَا يُؤَمِّنِي أَنْ يَكُونَ فِيهِ عَذَابٌ؟! قَدْ عَذَّبَ قَوْمٌ بِالرِّيْحِ، وَقَدْ رَأَى قَوْمٌ الْعَذَابَ فَقَالُوا: هَذَا عَارِضٌ مُمَطِّرُنْ؛ فَقَالَ اللَّهُ: بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ [الأحقاف: ٢٤]، حتى إذا نزل المطرُ سَرِّي عنه عليه الصلاة والسلام

- മനുഷ്യന്റെ ചെയ്തികളുടെ ഫലമാണ് അവൻ അനുഭവിക്കുന്നത്

﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ﴾ (الشورى: ٣٠)

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ [الروم: ٤١]

▪ മദീന കിടുങ്ങിയ ദിവസം ഉമർ (റ) പറഞ്ഞത്

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، عَنْ نَافِعٍ، عَنْ صَفِيَّةَ، قَالَتْ: زُلْزِلَتِ الْمَدِينَةُ عَلَى عَهْدِ عُمَرَ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ، مَا هَذَا؟ مَا أَسْرَعَ مَا أَحَدْتُمْ، لَئِنْ عَادَتْ لَا أُسَاكِنُكُمْ فِيهَا

▪ തിന്മകളെ വിലക്കണം.

قال النبي صلى الله عليه وسلم: مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ. (رواه مسلم)
(إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الظَّالِمَ فَلَمْ يَأْخُذُوا عَلَى يَدَيْهِ أَوْشَكَ أَنْ يَعْمَهُمُ اللَّهُ بِعِقَابٍ مِنْهُ). (أبو داود)

▪ പാവമോചനം പശ്ചാതാപം അധികരിപ്പിക്കുക

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٢﴾ [الأنفال: ٣٢].
وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا [الإسراء: ١٦]

▪ കരുണയുള്ള മനസ്സിന്റെ ഉടമകളാവുക.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ ارْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمَكُم مِّن فِي السَّمَاءِ (رواه أبو داودَ وَالتِّرْمِذِيَّ)

❖ വരാനിരിക്കുന്ന വലിയ ദുരന്തത്തെക്കുറിച്ച് ഓർക്കണം (ഖിയായത് നാൾ)

يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ * وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ سُرَابِيلُهُمْ مِنْ قَطْرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهُهُمُ النَّارُ * لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ [إبراهيم: ٤٨-٥١].

വലിയ ദുരന്തങ്ങൾക്കു മുമ്പ് (ഖിയായത്) ചെറിയ ദുരന്തങ്ങൾ കൊണ്ട് അല്ലാഹു പരീക്ഷിക്കും ചിന്തിക്കുന്നവർക്ക് മടങ്ങാൻ വേണ്ടി .

وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ [السجدة: ٢١].

മാറുന്ന ലോകത്തിനൊപ്പം മാറാതെ ഖുർആനിക്കൊപ്പം മാറാൻ സമൂഹം തയ്യാറാവുക മരണത്തിന് പുറത്താണ് യഥാർത്ഥ ജീവിതം സ്വർഗ്ഗമാണ് ലക്ഷ്യം നരക മോചനവും .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ [التحریم: ٦].

- ഖുത്തബ നോട്ടുകൾ ലഭിക്കാൻ (+917034743343) എന്ന നമ്പർ സേവ് ചെയ്തു പേരും സ്ഥലവും ചേർത്തു വാട്സാപ്പ് മെസേജ് അയക്കുക.
- ഖുത്തബ ഗ്രൂപ്പിൽ ചേരാൻ ഈ ലിങ്ക് ഉപയോഗിക്കുക:
<https://chat.whatsapp.com/KRPAkhbXmwCAn5sHVJSfVA>
- ഇതു വരെയുള്ള എല്ലാ ഖുത്തബുകളും ലഭിക്കാൻ ടെലിഗ്രാം ചാനലിൽ അംഗമാവുക.
https://t.me/joinchat/ScQ0nQalrhJ2ZcA_